

Т. В. Поль
Житомирський державний університет
імені Івана Франка
Науковий керівник: канд.. філол. наук,
доцент В. В. Євченко

Основні аспекти функціонування англійських модальних дієслів у XVI-XVII ст.

У сучасному мовознавстві все більше уваги приділяється проблемам комунікації. В зв'язку з чим інформація, яку передає мовець, починає грати важливу роль. Ця інформація також відображає відношення мовця до реальності. Існують різні мовні засоби передачі модальності як способу відображення відношення до реальності.

Деякі вчені вважають модальність логічною категорією, яка відображає відношення дії або твердження до реальності. Існує думка, що модальність – це функціонально-семантична категорія, яка виражає різні види відношення висловлювання до реальності [2: 725]. Також модальність описується як лінгвістичний термін, що позначає відношення змісту мовлення до реальності з точки зору мовця [4: 202]. Деякі вчені визначають модальність як семантико-прагматичну складову комунікації, що виражає різні види відношень висловлення до дійсності, а також різноманітну суб'єктивну кваліфікацію адресантом (мовцем, автором) того, про що йдеться в повідомленні [1: 184].

Традиційно виділяють два види модальності: «внутрішня» або суб'єктивна модальність, яка вказує на ставлення мовця до висловленої інформації, його логічну оцінку та емоціональну реакцію і не є обов'язковою частиною висловлювання, та «зовнішня» або об'єктивна модальність, яка виражає відношення повідомлення до реальності і є обов'язковим критерієм будь-якого висловлювання [3: 16].

Основними способами вираження модальності в англійській мові виступають фонетичний, лексичний, лексико-граматичний, граматичний та синтаксичний.

Модальні дієслова вважаються лексико-граматичним способом вираження модальності. Модальні дієслова – це специфічна група англійських дієслів. Вони відрізняються від інших дієслів не тільки семантичними та граматичними особливостями, але й також комунікативно-функціональними властивостями.

Комунікативно-функціональні характеристики модальних дієслів діяхронічно змінюються з розвитком суспільства.

Ряд основних модальних дієслів складається з *can, could, may, might, will, would, shall, should, must*. До цього ж ряду можна віднести дієслова, які можуть функціонувати як модальними так і лексичними дієсловами. До таких модальних дієслів належать *dare* та *need* [5: 638].

З точки зору комунікації можна виділити основні речові акти, в яких модальні дієслова виступають як мовні індикатори акту мовлення. Наприклад у сучасній англійській мові модальні дієслова функціонують у таких мовних актах: дедуктивних, коли мовець висловлює своє відношення через впевненість, можливість, сумнів, припущення, наприклад: *He must have left the office. I may not be able to do it*; інформаційних, коли подається інформація відносно можливості, необхідності, здатності виконати дію, наприклад: *I can speak English. He must meet her at the station*; та імперативних, коли мовець виражає заборону, пропозицію, прохання, дозвіл, наприклад: *You can't cross the street here*.

Метою статті є дослідження параметрів комунікативного функціонування англійських модальних дієслів у XVI-XVII ст.. Як показує наше дослідження, модальні дієслова вживаються як мовні індикатори в наступних мовленнєвих актах:

А) дедуктивний, наприклад: **Maria** – *I will not open my lips so wide as a bristle may enter in way of thy excuse* [10];

Б) інформативний, наприклад: **Mosca** – *Sir, I am sworn, I may not shew the will, till he be dead...* [7]. **Edgworth** – *I must go find him out next...* [6]. **Hostess** – *I know my remedy; I must go fetch the third-borough* [9]. **Volpone** – *Tis right. I cannot answer him, Mosca* [7]. **Clown** – *...if he cannot, let the botcher mend him...* [10];

В) імперативний, наприклад: **John** – *Now we may go play, and see over the Fair, where we list our selves* [6]. **Baptista** – *And so, farewell. Katherina, you may stay...* [9].

На прикладах драматичних праць можна визначити, що функція модальних дієслів на позначення імперативних та дедуктивних мовленнєвих актів не чітко виражені, більш функціональне навантаження спостерігається на позначення інформативних мовленнєвих актів, тобто слухачеві надається інформація щодо можливість, необхідність виконання дії, тощо.

Можливість слугувати мовними індикаторами імперативного та дедуктивного мовленнєвих актів у модальних дієслів розвивається пізніше.

Основними аспектами функціонування англійських модальних дієслів у XVI-XVII ст. є їх вживання на позначення умовної інформаційної можливості дії.

СПСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бацевич Ф.С. Вступ до лінгвістичної прагматики / Ф.С. Бацевич. – Київ: Видавничий центр «Академія», 2011. – 294 с.
2. Большой энциклопедический словарь. Языкознание / [ред. А.П. Прохоров]. – СПб.: 1997. – 1632 с.
3. Мусаева Г.Ф. Роль категории модальности в художественном тексте / Г.Ф. Мусаева – Баку: Элиста, 2001. – 139 с.
4. Хаймович Б.С. Теоретическая грамматика английского языка / Б.С. Хаймович, Б. И. Роговская – М.: Высшая школа, 1967. – 299 с.
5. Carter R. Cambridge Grammar of English. A Comprehensive Guide. Spoken and Written English Grammar and Usage / R. Carter, M. McCarthy. – Cambridge: Cambridge University Press, 2006. – 973 p.
6. Jonson B. Bartholomew Fair / B. Jonson. – Режим доступу: <http://www.hollowaypages.com/jonson1692bartholmew.htm>
7. Jonson B. Volpone, Or the Fox / B. Jonson. – Режим доступу: <http://www.gutenberg.org/files/4039/4039-h/4039-h.htm>
8. Piercy J. The Story of English. How an Obscure Dialect Became the World's Most-Spoken Language / J. Piercy. – London: Michael O'Mara Books, 2012. – 192 p.
9. Shakespeare W. The Taming of the Shrew / W. Shakespeare. – Режим доступу: <http://www.literatureproject.com/taming-shrew/index.htm>
10. Shakespeare W. Twelfth Night / W. Shakespeare. – Режим доступу: http://www.literaturepage.com/read/shakespeare_12thnight.html